

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Bakalářská práce

Trh se životním pojištěním v České republice
Life insurance market in the Czech Republic

Vypracovala: Simona Daňková
Vedoucí práce: Ing. Petr Zeman, Ph.D

České Budějovice 2017

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Simona DAŇKOVÁ**
Osobní číslo: **E15114**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Trh se životním pojištěním v České republice**
Zadávající katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem této práce je popsat stav a vývoj na trhu životního pojištění v České republice a dle stanovených kritérií porovnat vybrané produkty životního pojištění.

Osnova:

1. Pojistný trh a pojištění.
2. Charakteristika a druhy životního pojištění.
3. Analýza trhu s životním pojištěním v ČR.
4. Komparace vybraných produktů životního pojištění dle vybraných kritérií (stabilita a serióznost pojišťovny, nákladovost, flexibilita, výnosnost, historický vývoj a informovanost klientů o daných produktech).
5. Hodnocení výhod a nevýhod jednotlivých produktů životního pojištění.
6. Závěr.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40-50

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

- Cipra, T. (2006). *Finanční a pojistné vzorce* (1. vyd.). Praha: Grada Publishing.
Ducháčková, E. (2003). *Principy pojištění a pojišťovnictví* (1. vyd.). Praha: Ekopress.
Majtánová, A. Daňhel, J. a kolektiv. (2006). *Pojišťovnictví teorie a praxe* (1. vyd.). Praha: Ekopress.
Šídlo, D. (2010). *Život jako riziko aneb zásady pojišťování životních rizik* (1. vyd.). Praha: Aladin Agency.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Petr Zeman, Ph.D.
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce: 8. února 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2017

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 8. února 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem zpracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledků obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systém na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 14. 4. 2017

.....
Simona Daňková

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Petru Zemanovi, Ph.D. za odborné rady a připomínky, které mi poskytl při konzultacích v průběhu zpracování mé bakalářské práce.

OBSAH

1	ÚVOD	3
2	POJISTNÝ TRH A POJIŠTĚNÍ	5
2.1.	Vývoj pojištění	5
2.2.	Pojistný trh	7
2.2.1.	Členění pojistného trhu	7
2.2.2.	Faktory ovlivňující pojistný trh	8
2.3.	Pojištění	9
3	CHARAKTERISTIKA A DRUHY ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	12
3.1.	Charakteristika životního pojištění	12
3.2.	Členění životního pojištění	12
3.2.1.	Pojištění pro případ smrti	12
3.2.2.	Pojištění pro případ dožití	13
3.2.3.	Investiční životní pojištění	13
3.2.4.	Kapitálové životní pojištění	15
3.2.5.	Rizikové životní pojištění	17
3.2.6.	Důchodové životní pojištění	18
3.2.7.	Univerzální životní pojištění	19
4	METODIKA	21
4.1.	Cíl	21
4.2.	Data	21
4.3.	Hodnocená kritéria	21
4.4.	Metoda hodnocení	22
5	ANALÝZA TRHU S ŽIVOTNÍM POJIŠTĚNÍM V ČR	23
5.1.	Struktura pojišťoven v České republice	23
6	VYBRANÉ PRODUKTY ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	28
7	HODNOCENÍ PRODUKTŮ ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ	30
7.1.	Hodnocení pojistného plnění	30
7.1.1.	Trvalé následky úrazu s progresivním plněním	30
7.1.2.	Pracovní neschopnost	33
7.1.3.	Denní odškodné	35

7.2. Hodnocení vážných onemocnění	37
7.3. Hodnocení podle flexibility.....	38
7.4. Hodnocení podle nákladovosti	40
7.5. Hodnocení podle umístění v soutěži	41
8 VYHODNOCENÍ PRODUKTŮ.....	42
ZÁVĚR	43
SUMMARY	45
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	46
SEZNAM TABULEK.....	49
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ.....	50
SEZNAM PŘÍLOH.....	50

1 ÚVOD

Na českém trhu v dnešní době působí mnoho pojišťoven, které nabízí životní pojištění různého charakteru, kvality nebo ceny. Mnoho lidí řeší otázky typu: „Jaký produkt životního pojištění zvolit?“ nebo „Co je pro mě výhodné?“. Nejdůležitější je, zvolit si takový pojistný produkt, který bude v souladu s našimi požadavky a potřebami. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla ve své bakalářské práci zaměřit na porovnání jednotlivých produktů, které nabízejí vybrané pojišťovny. Cílem bakalářské práce je popsat stav a vývoj na trhu životního pojištění v České republice a dle stanovených kritérií porovnat vybrané produkty životního pojištění.

Mnoho lidí si myslí, že životní pojištění je zbytečné a více pojišťují svůj majetek. Člověk je denně ohrožen mnoha riziky, která mohou ovlivnit jeho život. Málokdo si však uvědomuje, co bude dělat jeho rodina, kdyby se s ním cokoli stalo. Sjednat si životní pojištění je dobré pro ty, kteří mají rodinu, hypotéku či jinou půjčku. Životní pojištění může finančně zajistit rodinu v případě úmrtí jejího živitele.

Teoretická část bakalářské práce se zabývá vysvětlením základních pojmů, které souvisí se životním pojištěním. V této části bakalářské práce je vysvětlen pojem pojistný trh a pojmy, které s ním souvisí, jako je členění trhu se životním pojištěním a faktory, které ho ovlivňují. Dále je tato část věnována pojmu pojištění, jeho vývoji, členění a druhům pojištění.

Praktická část je zaměřena na analýzu trhu se životním pojištěním v České republice. Český pojistný trh je analyzován z hlediska struktury pojišťoven, které působí na českém trhu. V analýze struktury budou charakterizovány vybrané pojišťovny a popsán vývoj předepsaného pojistného. Z důvodu velkého množství pojišťoven, které působí na českém trhu, jsou v praktické části porovnány čtyři vybrané produkty životního pojištění. Patří do nich životní pojištění Na přání od pojišťovny Kooperativa, Flexi od Pojišťovny České spořitelny, životní pojištění Rytmus risk od pojišťovny Allianz a životní pojištění Forte od Československé obchodní banky. Dále se tato část bakalářské práce zabývá hodnocením jednotlivých produktů životního pojištění, které budou hodnoceny podle výše pojistného plnění, v případě trvalých následků úrazu s progresivním plněním, výše pojistného plnění v případě pracovní neschopnosti a denního odškodného následkem úrazu. Produkty budou následně hodnoceny z hlediska vážných onemocnění,

flexibility, nákladovosti a umístění v soutěži. V závěru praktické části budou vyhodnoceny výsledky jednotlivých produktů.

2 POJISTNÝ TRH A POJIŠTĚNÍ

2.1. Vývoj pojištění

Snaha člověka připravit se na nečekané životní zkoušky je přirozenou lidskou vlastností podmíněnou touhou po jistotě.

Podle Ducháčkové (2015) jsou první zmínky o pojištění kolem roku 2 000 před naším letopočtem. Dříve pojištění bylo spojováno s krytím ztrát v případě válek, hladomoru, živelných pohrom a výdajů na pohřby. Bylo proto těžké rozlišit pojišťovací činnost od charity a bylo nutné vymezit základní rysy pojištění. Mezi tyto rysy lze uvést pojištění uzavřených skupin osob, jako například spolky a korporace. Pro ty bylo důležité pojištění pro dopad nahodilých událostí, mezi které patřilo poškození majetku, přepadení, ztráta lodí při ztroskotání. Do pojištění byli také zahrnuti spíše kupci a řemeslníci. Naopak byli vynecháni zemědělci, kterých v té době převažovalo.

Dle Ducháčkové (2000) pojišťovny začaly vznikat v 18. století. Pojišťovnictví se nejdříve utvářelo v přímořských státech a později ve vnitrozemských státech. Mezi hlavní druhy pojištění patřilo námořní, požární a životní pojištění. V roce 1827 vznikla v Praze První česká vzájemná pojišťovna. V 19. století se pojištění stalo předmětem podnikání. Začínají se rozšiřovat různé druhy pojištění, ale hlavními druhy pojištění zůstávalo pojištění námořní, požární a životní. Ke konci století se začíná projevovat nezbytnost státních zásahů do hospodářství a vzniká státní dozor nad pojišťovnictvím. Roku 1909 se pojištění rozšířilo na pojištění životní, úrazové, pojištění odpovědnosti nebo vloupání. V Československu v roce 1945 působilo přes 700 pojišťoven. V tomtéž roce došlo však ke znárodnění pojišťoven a jejich počet byl omezen na pět. V roce 1991 po vydání zákona o pojišťovnictví začaly vznikat nové pojišťovny a vytvářel se pojistný trh.

Podle Ducháčkové (2015) se významnými mezníky ve vývoji pojišťovnictví na území České republiky stal rok 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie, a český pojistný trh se začlenil do evropského pojistného trhu. S platností nového Občanského zákoníku od roku 2014 se změnila úprava pojistné smlouvy.

S pojištěním souvisí i Česká asociace pojišťoven zahájila svou působnost 1. ledna v roce 1994. Jejím cílem je zabezpečování zájmu klientů, pojišťoven, zajišťoven a podpora vzájemné spolupráce.

V současné době je pojišťovnictví v České republice upravováno následujícími zákony a vyhláškami.

Zákony

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, upravuje osobní stav osob. Tento občanský zákoník byl v roce 2014 novelizován. Pojištění se věnují paragrafy 2758 - 2872. **Zákon č. 277/2009 Sb. – o pojišťovnictví**, tímto zákonem se řídí všechny pojišťovny a zajišťovny. V zákoně jsou uvedeny pravomoci a činnosti státního dozoru nad pojišťovnictvím, který vykonává Česká národní banka v zájmu ochrany pojistníků, pojištěných a oprávněných osob. Dohledu podléhají pojišťovny a zajišťovny působící na území České republiky. **Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona** upravuje pojištění a jeho zprostředkování, zřizuje registr pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí. V roce 2016 proběhla novela tohoto zákona. Fyzické a právnické osoby jsou po splnění podmínek pro vykonávání činnosti pojišťovacího agenta nebo pojišťovacího makléře zapsány do registru Českou národní bankou.

Vyhlášky

Vyhláška č. 305/2016 Sb., upravuje předkládání výkazu pojišťovnami a zajišťovnami České národní bance – jde o obsah, formu, způsob sestavování a předkládání výkazů. Mezi tyto výkazy patří rozvaha, výkaz zisku a ztráty a hlášení pojišťoven a zajišťoven. **Vyhláška č. 306/2016 Sb.**, se zabývá prováděním některých ustanovení zákona o pojišťovnictví. Vyhláška upravuje rozsah, způsob a lhůty pro uveřejňování údajů. Vyhodnocování citlivosti technických rezerv a použitelného kapitálu či způsob výplaty a stanovení odměny a náhrady hotových výdajů nuceného správce tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny, jeho zástupce a likvidátora tuzemské pojišťovny, tuzemské zajišťovny, pobočky pojišťovny z třetího státu nebo pobočky zajišťovny z třetího státu. **Vyhláška č. 307/2016 Sb.**, o žádostech podle zákona o pojišťovnictví, stanovuje náležitosti žádostí podle zákona č. 277/2009 Sb. o pojišťovnictví. Mezi žádosti patří doklad o oprávnění k podnikání, doklad k posouzení důvěryhodnosti, finanční výkazy.

2.2. Pojistný trh

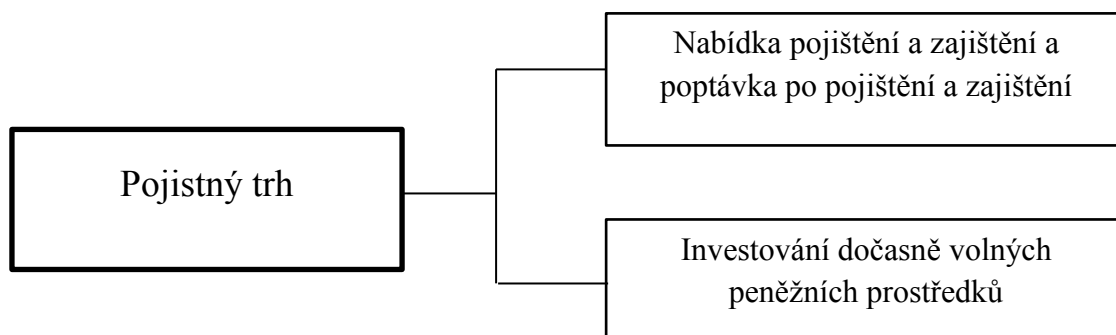
Podle Čejkové (2002) pojistný trh funguje na principu shromažďování a rozdělování peněžních prostředků a je spojen s tvorbou rezerv, které jsou nutné pro úhradu náhodných potřeb. Při splnění podmínek, které jsou uvedeny v pojistné smlouvě, v zákoně nebo ve vyhlášce vzniká nárok na čerpání rezerv. Na pojistném trhu se střetává nabídka s poptávkou po pojistné ochraně a předmětem obchodu je pojištění a zajištění. Na straně nabídky působí pojistitelé, zajistitelé a zprostředkovatelé, kteří se ucházejí o své budoucí klienty. Podle Daňhela (2002) zprostředkovatelé pojištění jsou makléři nebo poradci a na pojistném trhu převládá více nabídka, což určitým způsobem určuje způsoby prodeje pojistných produktů. Stranu poptávky zastupují fyzické osoby, ale také právnické osoby a sdružení. Pojistný trh představuje určité společenské prostředí a území, na kterém působí nabídka a poptávka po produktech pojištění a zajištění.

Podle Vávrové (2014) regulaci a dohled na pojistném trhu vykonává stát prostřednictvím zákonů a legislativních úprav. Na pojišťovnictví dohlíží dohledová instituce, která navrhuje vyhlášky v oblasti pojišťovnictví, kontroluje dodržování zákona a vydává licence. Hlavním cílem regulace a dohledu je ochrana zájmů oprávněných, pojištěných subjektů.

2.2.1. Členění pojistného trhu

Pojistný trh dle Čejkové (2002) lze členit podle několika následujících kritérií. Za důležité kritérium lze považovat předmět činnosti pojistitele, kdy pojistný trh lze rozdělit na dva relativně samotné segmenty a to věcný pojistný trh a investiční pojistný trh. Předmětem podnikání věcného pojistného trhu je nabídka a poptávka po pojištění a zajištění. Mezi činnosti věcného pojistného trhu patří pojišťovací činnost, která zahrnuje sjednávání pojistných smluv, zjišťování velikosti vzniklých škod a stanovení výše pojistného plnění. Na investičním pojistném trhu pojišťovny investují pojistně technické rezervy, které vznikají při provozování pojištění. Peněžní prostředky mohou být investovány do cenných papírů, bankovních depozit, nemovitostí a případně dalších investičních instrumentů. Toto rozdělení nám ukazuje obrázek č. 1.

Obrázek č. 1 - Členění pojistného trhu podle předmětu činnosti pojistitele

Zdroj: Čejková, 2002

Dalším kritériem členění pojistného trhu může být například předmět pojištění. Předmětem pojištění se rozumí movité věci, nemovité věci, život a zdraví člověka, které jsou uvedené v pojistné smlouvě. Pojistný trh lze členit podle pojistných produktů na pojištění nabízené občanům a podnikatelům. Mezi pojištění občanů lze řadit pojištění majetku, pojištění odpovědnosti nebo životní pojištění. Za pojištění podnikatelů, lze považovat pojištění finančních rizik, pojištění právní ochrany nebo pojištění úvěru a zákonná a povinně smluvní pojištění jako například povinně smluvní pojištění odpovědnosti, zákonné pojištění a ostatní povinně smluvní pojištění. Jako další kritérium lze uvést subjekty pojištění, mezi které lze řadit pojišťovny, které uzavírají smlouvy s pojistníky. Dále to jsou pojišťovací agenti, makléři, asociace a stát.

2.2.2. Faktory ovlivňující pojistný trh

Pojistný trh je ovlivňován různými faktory. Tyto faktory se dají rozdělit na vnější faktory a vnitřní faktory. **Vnější faktory** působí na pojistný trh zvenčí. Jedná se například o vývoj a objem hrubého domácího produktu, o vývoj inflace a vývoj nezaměstnanosti. Tyto faktory ovlivňují ekonomické prostředí, ve kterém pojišťovny podnikají. Vývoj a výše těchto faktorů ovlivňuje chování subjektů pojistného trhu. Dále mezi vnější faktory můžeme zařadit počet obyvatel (jejich věk) nebo peněžní příjmy obyvatelstva (průměrná mzda). **Vnitřní faktory** pak ovlivňují pojistný trh zevnitř. Mezi tyto faktory patří pojišťovací a zajišťovací činnost, kterou vykonávají komerční pojišťovny a zajišťovny. Za významný faktor, který ovlivňuje pojistný trh zevnitř lze považovat stát, který ho ovlivňuje pomocí dozoru v pojišťovnictví nebo povinným nákupem některých pojištění jako je povinně pojištění auta. (Čejková, 2002)

2.3. Pojištění

V literatuře je možno najít celou řadu definic pojištění. Například Růžičková (1996) definuje pojištění jako „*smlouvu, ve které se jedna strana pojišťovna – zavazuje, že poskytne druhé straně – pojištěnému nebo jiné třetí osobě – finanční náhradu v případě, že nastane určitá, zpravidla hospodářsky škodlivá událost. Charakteristické pro tento vztah je, že ani jedna ze stran nesmí vědět, zda k pojistné události dojde nebo kdy k ní dojde.*“ Hlavní podstatou pojištění je zabezpečení subjektu před rizikem.

Jiná definice je uvedena v publikaci Cipry (2005) od profesora J. Janka (1946), který definuje pojištění jako „*samostatný poměr, v němž se jedna strana zavazuje k jednorázové nebo opakujícím se platbám druhé straně uzavírající takové pojistné smlouvy plánovitě a ve velkém měřítku, která za to při nastoupení určitých jevů nezávislých na vůli zúčastněných musí poskytnout smluvené protiplnění oprávněnému, a to nejvýše v maximální částce pojištěného rizika.*“

S pojmem pojištění souvisí pojem pojistitelné riziko. Podle Černohorského a Teplého (2011) lze pojistitelné riziko definovat jako „*riziko, na které může pojišťovna uzavřít pojistnou smlouvu.*“ Ducháčková (2015) považuje za hlavní kritéria pojistného rizika kritérium nahodilosti, jednoznačnosti, odhadnutelnosti, nezávislosti, kritérium velikosti a morální zásady. Kritérium nahodilosti udává, že pojištěné události nesmí být závislé na vůli zúčastněných osob a události musí být nejisté a neovlivnitelné. Kritérium jednoznačnosti znamená, že rizika musí být jednoznačně prokazatelná, popsitelná a nesmí být zaměnitelné s jiným rizikem. Kritérium odhadnutelnosti vyjadřuje, že zjistitelná pravděpodobnost vzniku rizika a zároveň z pohledu odhadnutelnosti musí být škoda ocenitelná. Dalším kritériem je kritérium nezávislosti, které udává vzájemnou nezávislost rizik, to znamená, že výskyt jednoho rizika nesmí ovlivnit výskyt druhého rizika. Kritérium velikosti bere v úvahu velikost daného rizika a pojistitel musí být schopen dané riziko unést. Morální zásady udávají, že pojištění by nemělo pomáhat vyhnout se postihu v souvislosti se zaviněním určitých škod, například škody způsobené v opilosti.

Pojištění se uzavírá na základě pojistné smlouvy, kde se pojistitel zavazuje poskytnout pojistníkovi nebo třetí osobě uvedené v pojistné smlouvě pojistné plnění v případě vzniku pojistné události a pojistník se ve smlouvě zavazuje platit pojistné. (§ 2758, Občanský zákoník).

Mezi další základní pojmy můžeme řadit pojistitele, pojistníka, pojištění (pojištěnec, účastník), oprávněná osoba, obmyšlený a pojistná událost. Pojišťovny nebo také pojistitelé jsou právnické osoby, které jsou podle zákona oprávněné provozovat pojišťovací činnost. Nabízejí pojišťovací služby pojistníkům, kteří jsou fyzickými nebo právnickými osobami a s pojistitelem uzavírají pojistnou smlouvu (mimo jiné má povinnost platit pojistné). V pojistné smlouvě je také uveden pojištěný (pojištěnec, účastník), který je fyzickou osobou, na jejíž život a zdraví se pojištění vztahuje (pojištěný je na rozdíl od pojistníka nositelem pojistného zájmu) a oprávněná osoba nebo také obmyšlená osoba, kterou je fyzická nebo právnická osoba, které v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění. Pojistník, pojištěná a oprávněná osoba mohou být případně tatáž osoba. Pojištění je vypláceno v případě pojistné události, což je nahodilá skutečnost, která je blíže určena v pojistné smlouvě a se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění, které je označováno také jako pojistná částka.

Pojištění lze členit z několika hledisek. Podle Ducháčkové (2005) lze na členění pojištění nahlížet z hlediska financování a z hlediska právního. Z hlediska financování se pojištění dále člení na pojištění sociální a komerční. Z hlediska právního je lze rozdělit na dobrovolné a povinné. Povinné pojištění dále v sobě zahrnuje povinné smluvní a zákonné pojištění.

Sociální pojištění kryje rizika sociálního charakteru jako je potřeba v souvislosti s dlouhodobou pracovní neschopností, s krátkodobou pracovní neschopností, potřeby, které souvisí s pracovními úrazy, potřeby zdravotní péče a potřeby související s nezaměstnaností. U sociálního pojištění není výše pojistného závislá na velikosti rizika, ale je odvozena určitým procentem z příjmů. **Komerční pojištění** můžeme rozdělit na rizikové a rezervotvorné. U rizikového pojištění není jasné, zda pojistná událost vznikne. Pokud pojistná událost během doby pojištění nevznikne, pojišťovna pojistné plnění neposkytne. Rezervotvorné pojištění vytváří rezervu na výplatu sjednaných pojistných plnění v budoucnosti, například pro případ dožití. Pojistné plnění je v tomto případě vždy vypláceno. (Ducháčková, 2000)

Při **dobrovolném pojištění** je uzavřena pojistná smlouva mezi pojištěnou osobou a pojišťovnou v závislosti na rozhodnutí pojištěné osoby. **Povinné pojištění** lze dělit na smluvní, kdy je určena povinnost sjednání pojistné smlouvy a zákonné, které vyplývá ze zákona. (Ducháčková, 2000)

3 CHARAKTERISTIKA A DRUHY ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ

3.1. Charakteristika životního pojištění

Podle Čejkové, Šedové a Čapkové (1997) životní pojištění v sobě zahrnuje dvě základní rizika, riziko smrti a riziko dožití. V případě rizika smrti pojištěný v pojistné smlouvě uvede osobu, které bude po jeho smrti vyplaceno pojistné. V případě rizika dožití jde o dlouhodobý proces spoření. Životní pojištění je charakteristické tím, že v každém případě pojišťovna vyplatí pojistné plnění. Výše pojistného plnění není dána velikostí způsobené škody, ale je stanovena ve smlouvě, kterou pojistník sjednal.

Podle Ducháčkové (2000) pojistník platí v rámci uzavřeného životního pojištění pojistné, které může být sjednáno jako jednorázové a je zapláceno najednou při uzavření smlouvy nebo jako běžné pojistné, které je placeno opakovaně vždy na začátku dohodnutého období například měsíčně či čtvrtletně.

3.2. Členění životního pojištění

V rámci pojištění osob lze sjednat podle Růžičkové (1996), Cipry (2006) a Ducháčkové (2015) pojištění pro případ smrti a pro případ dožití.

3.2.1. Pojištění pro případ smrti

Podle Čejkové, Šedové a Čapkové (2001) je toto pojištění jedním z typů životního pojištění. U pojištění pro případ smrti je možnost uzavřít pojištění na libovolnou částku s dobou placení 10, 15 a více let. V případě smrti pojištěného, je od pojišťovny obmyšlenému, který je pojistníkem uveden v pojistné smlouvě, vyplacena pojistná částka.

Pojištění pro případ smrti podle Ducháčkové (2015) má dvě základní podoby, a to dočasné pojištění pro případ smrti a časově neomezené, trvalé pojištění pro případ smrti. Dočasné pojištění pro případ smrti kryje riziko v rámci sjednané doby. Aby bylo vyplaceno pojistné plnění, musí dojít k pojistné události během sjednané doby. Tento typ životního pojištění je často využíván v souvislosti s čerpáním úvěru a půjček. Velikost pojistné částky se odvíjí od velikosti dlužné částky, a v případě úmrtí pojistníka by pojistné plnění pokrylo jeho závazek například vůči úvěrové instituci. U časově neomezeného životního pojištění se vždy vyplácí pojistné plnění, avšak se neví, v kterém okamžiku. V praxi bývá stanovena maximální horní hranice věku jako možný termín výplaty pojistného plnění.

3.2.2. Pojištění pro případ dožití

Pojištění pro případ dožití podle Ducháčkové (2000) znamená, že pojistník platí pojistné a po dosažení sjednaného dne obdrží pojistné, které je uvedeno v pojistné smlouvě. V základní podobě je obdobou spoření a jde o tvorbu úspor. Mezi odvozené druhy pojištění pro případ dožití patří důchodové pojištění, kdy jde o pojištění na dožití se sjednaného věku s postupnou výplatou pojistné částky a věnové pojištění, které sjednává pojistník pro pojištěného, který je závislý na další osobě. Věnové pojištění sjednávají například rodiče ve prospěch svého dítěte. Podle Růžičkové (1997) jde o dlouhodobé spoření formou placení pojistného, které je pojišťovnou ukládáno do rezerv.

Podle České asociace pojišťoven (2014) lze životní pojištění rozčlenit takto:

3.2.3. Investiční životní pojištění

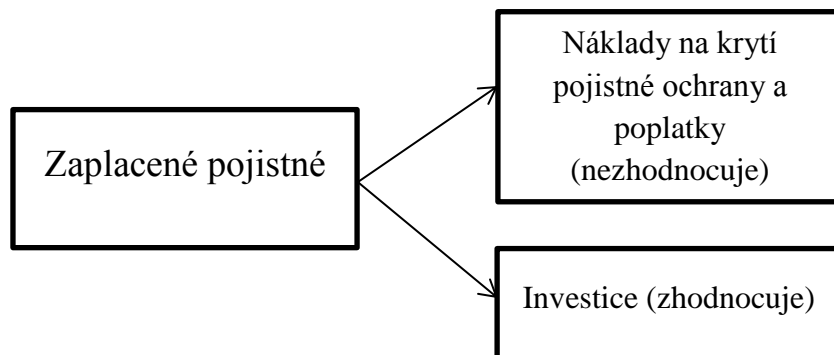
Investiční životní pojištění zahrnuje pojištění pro případ smrti a dožití s investováním pojistného do podílových fondů. Tento druh životního pojištění je spojován s vyšším zhodnocením finančních prostředků, které nemusí být garantováno. Investiční životní pojištění je vhodné pro ty, kteří chtějí zabezpečit svoji rodinu a své blízké v případě své smrti. Je vhodné zejména pro ty, kteří chtějí zhodnocovat své finanční prostředky dlouhodobě a pravidelně. U investičního životního pojištění je možno kdykoliv změnit poměr finančních prostředků, mezi pojistnou ochranou a zhodnocením finančních prostředků v závislosti na volbě výše pojistné částky a výše pojistného. (ČAP, 2014)

Jílek (2009) uvádí, že investiční životní pojištění dává možnost klientům investovat prostředky, ale pouze do fondů, které pojišťovna nabízí. Klienti mohou kupovat podílové jednotky fondů a mít tak nárok na podíl ve fondu. Kurzy podílových jednotek lze sledovat na internetových stránkách pojišťoven. Toto pojištění však nezaručuje vyšší vyplacené pojistné částky. Pojistné se platí v pravidelných splátkách jako u jiných druhů životního pojištění.

Otázkou zůstává, jak investiční životní pojištění funguje. To nám ukazuje obrázek č. 2. Z části zaplaceného pojistného se hradí náklady na krytí pojistné ochrany a poplatky a ze zbytku zaplaceného pojistného jsou nakoupeny podílové jednotky, které pojišťovna vloží na individuální účet klienta. Podílové jednotky určují hodnotu individuálního účtu klienta podle zvolené investiční strategie. V případě smrti pojištěného je od pojišťovny osobě, která je pojistníkem uvedena v pojistné smlouvě, vyplacena pojistná částka nebo

aktuální hodnota individuálního účtu, popřípadě obojí. V případě dožití pojištěného je vyplacena aktuální hodnota individuálního účtu. Při sjednání dalších připojištění je vypláceno pojistné podle sjednaných podmínek (ČAP, 2014)

Obrázek č. 2 – Zaplacené pojistné – Investiční životní pojištění

Zdroj: ČAP, 2014

Investiční životní pojištění má své výhody a nevýhody. Mezi výhody tohoto pojištění patří možnost sjednání různých připojištění a rozšíření tak rozsahu pojistné ochrany. Existuje zde také možnost změny nastavení pojištění podle aktuálních potřeb klientů nebo možnost sledovat zhodnocení investiční složky pojištění. Na druhou stranu u investičního životního pojištění není garantována výše zhodnocení. V případě předčasného zrušení smlouvy může být pojištěnému vyplacena menší částka než hodnota individuálního účtu. (ČAP, 2014)

Pro maximální zhodnocení je minimální doporučená doba trvání investičního životního pojištění 10 let a více. Kratší doba vzhledem ke kolísání kapitálového trhu negativně ovlivňuje výši zhodnocení. (ČAP, 2014)

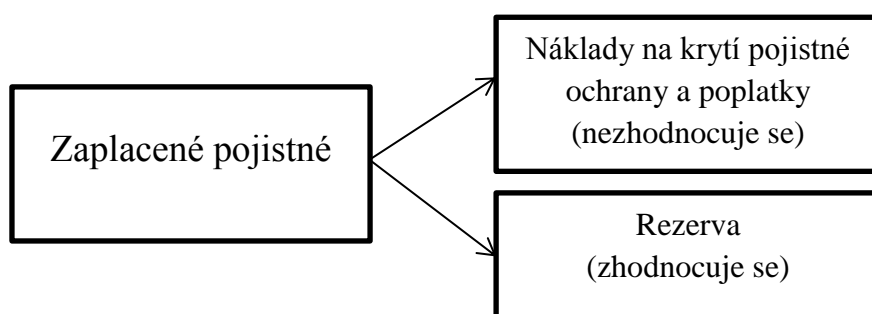
3.2.4. Kapitálové životní pojištění

Podle Jílka (2009) kapitálové životní pojištění je kombinací spoření a pojištění. Za pojistnou událost se považuje smrt nebo dožití. V případě skončení pojištění je klientovi vyplacena smluvená částka. V případě úmrtí klienta je částka vyplacena pozůstalým.

Pojistná část pro případ smrti nebo pro případ dožití může být stejná nebo si klient zvolí pojistnou částku zvlášť pro každé riziko. Sjednaná pojistná částka pro případ dožití obsahuje garantované zhodnocení. Kapitálové životní pojištění je vhodné pro ty, kteří chtějí zabezpečit svoji rodinu a své blízké v případě své smrti a pro ty, kteří chtějí dlouhodobě a pravidelně zhodnocovat své finanční prostředky a chtějí mít garantovanou částku pro případ dožití. (ČAP, 2014)

Fungování kapitálového životního pojištění nám ukazuje obrázek č. 3. Z části zaplaceného pojistného se hradí náklady na krytí pojistné ochrany a poplatky, zbytek zaplaceného pojistného je použit na tvorbu rezervy pojištění. V případě smrti pojištěného je od pojišťovny osobě, která je pojistníkem uvedena v pojistné smlouvě, vyplacena sjednaná pojistná částka. V případě dožití pojištěného je vyplacena pojištěnému sjednaná částka. (ČAP, 2014)

Obrázek č. 3 – Zaplacené pojistné – Kapitálové životní pojištění

Zdroj: ČAP, 2014

Stejně jako investiční životní pojištění má i kapitálové životní pojištění své výhody a nevýhody. Mezi výhody tohoto pojištění patří především garantovaná pojistná částka pro případ smrti a pro případ dožití. Pojištění dále umožňuje připojištění a rozšíření tak rozsahu pojistné ochrany. Nevýhodou tohoto pojištění je však to, že klient nemůže

libovolně měnit nastavení pojištění. V případě předčasného zrušení smlouvy může být pojištěnému vyplacena menší částka než kapitálová hodnota pojištění. (ČAP, 2014)

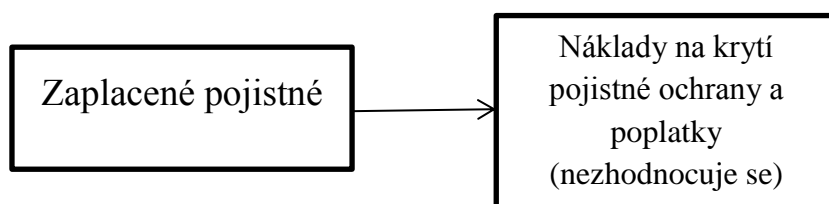
Pro maximální zhodnocení je minimální doporučená doba trvání kapitálového životního pojištění 10 let a více. Kratší doba pojištění nezaručí vytvoření kapitálové hodnoty v dostatečné výši. (ČAP, 2014)

3.2.5. Rizikové životní pojištění

Podle Jílka (2009) rizikové životní pojištění zahrnuje pojištění pro případ smrti. U tohoto pojištění je zaplacené pojistné celé použito na krytí pojistné ochrany a poplatky, jak je zobrazeno na obrázku č. 4. Je vhodné pro ty, kteří chtějí zabezpečit svou rodinu či blízké v případě své smrti. Může sloužit jako záruka pro banku za závazky klienta. Je to pojištění bez spořicí složky a je nejméně finančně náročné.

V případě smrti pojištěného je od pojišťovny osobě, která je pojistníkem uvedena v pojistné smlouvě, vyplacena sjednaná pojistná částka. V případě, že klient ukončí pojistnou smlouvu, se nevyplácí žádné plnění. Při sjednání dalších připojištění je vypláceno pojistné podle sjednaných podmínek.(ČAP, 2014)

Obrázek č. 4 – Zaplacené pojistné – Rizikové životní pojištění

Zdroj: ČAP, 2014

Mezi výhody tohoto pojištění patří garantovaná pojistná částka pro případ smrti. Je zde možnost sjednat pevné nebo klesající pojistné částky. Nevýhodou rizikového životního pojištění je, že neumožňuje zhodnocení finančních prostředků. (ČAP, 2014)

Dobu trvání rizikového životního pojištění si stanoví klient individuálně podle svých potřeb. (ČAP, 2014)

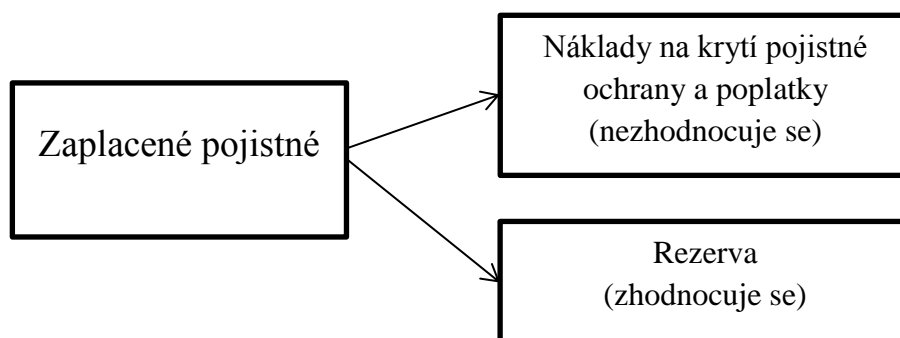
3.2.6. Důchodové životní pojištění

Důchodové životní pojištění zahrnuje pojištění pro případ dožití. Je vhodné pro ty, kteří se chtějí zabezpečit v důchodovém věku a pro ty, kteří chtějí finanční prostředky dlouhodobě a pravidelně zhodnocovat. (ČAP, 2014)

Důchodové životní pojištění funguje tak, že z části zaplaceného pojistného jsou hrazeny náklady na krytí pojistné ochrany a poplatky a zbývající část zaplaceného pojistného je použita na tvorbu rezervy pojištění, viz. obrázek č. 5. V případě smrti pojištěného je od pojišťovny osobě, která je pojistníkem uvedena v pojistné smlouvě, vyplaceno zaplacené pojistné. V případě dožití je vyplacena sjednaná výše pojistného, které má podobu opakovaných výplat. (ČAP, 2014)

Rozdíl mezi kapitálovým životním pojištěním a důchodovým životním pojištěním je v tom, že u kapitálového životního pojištění je pojistná částka vyplacena jednorázově, zatímco u důchodového životního pojištění je částka vyplácena v pravidelně se opakujících dávkách ve stejné výši. (Jílek, 2009)

Obrázek č. 5 – Zaplacené pojistné – Důchodové životní pojištění

Zdroj: ČAP, 2014

Stejně jako předchozí druhy životního pojištění tak i důchodové pojištění má své výhody a nevýhody. Mezi výhody tohoto pojištění lze zařadit garantovanou výplatu sjednané pojistné částky a sjednání různých připojištění a rozšíření tak rozsahu pojistné ochrany. Mezi nevýhody pak lze zařadit menší flexibilitu, která neumožňuje libovolně měnit nastavení pojištění. V případě předčasného zrušení pojistné smlouvy může být vyplaceno méně než kapitálová hodnota pojištění. (ČAP, 2014)

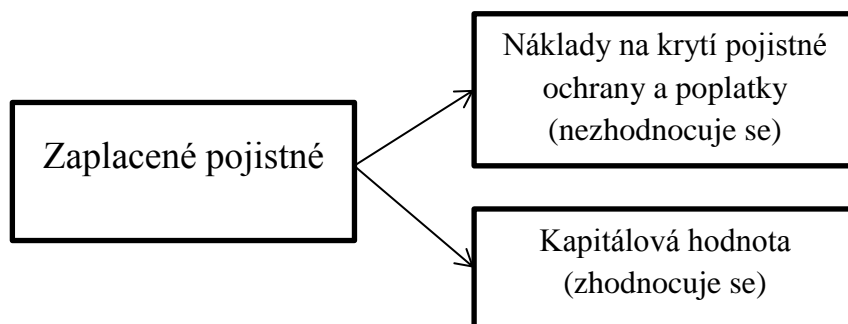
3.3.7. Univerzální životní pojištění

Univerzální nebo také flexibilní životní pojištění zahrnuje pojištění pro případ smrti a tvorbu kapitálové hodnoty. U tohoto pojištění je vyšší flexibilita a je zde možnost kdykoliv změnit poměr finančních prostředků mezi pojistnou ochranou a zhodnocením finančních prostředků v závislosti na volbě výše pojistné částky a výše pojistného. (ČAP, 2014)

Jílek (2009) uvádí, že toto životní pojištění zahrnuje prvky investičního životního pojištění a kapitálového životního pojištění.

Univerzální pojištění funguje tak, že z části hrazeného pojistného se uhradí náklady na krytí pojistné ochrany a poplatky a zbývající část zaplaceného pojistného je použita na tvorbu kapitálové hodnoty pojištění. V případě smrti pojištěného je obmyšlené osobě, vyplacena pojistná částka nebo aktuální kapitálová hodnota pojištění, případně oboje. V případě dožití poplatníka je vyplacena aktuální kapitálová hodnota pojištění. (ČAP, 2014)

Obrázek č. 6 – Zaplacené pojistné – Univerzální životní pojištění

Zdroj: ČAP, 2014

Výhodou univerzálního životního pojištění je garantování pojistné částky pro případ smrti či sjednání různých připojištění a rozšíření tak rozsahu pojistné ochrany. Je zde také možnost flexibility nastavení pojištění a rozsahu pojistné ochrany podle aktuálních potřeb. Nevýhodou tohoto pojištění je, že není garantována výše vyplácené částky při dožití. V případě předčasného zrušení smlouvy může být vyplaceno méně než kapitálová hodnota pojištění. (ČAP, 2014)

Celkem, podle České asociace pojišťoven (2014), existuje pět základních druhů pojištění. Tato pojištění mají různé vlastnosti, které jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1: Vlastnosti základních druhů pojištění

	Životní pojištění osob				
	Rizikové životní a úrazové pojištění	Kapitálové pojištění	Univerzální (flexibilní) pojištění	Investiční životní pojištění	Důchodové pojištění
Krytí rizika	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
Tvorba kapitálové hodnoty	NE	ANO	ANO	ANO	ANO
Flexibilita	ANO	ANO	ANO	ANO	NE
Daňová uznatelnost	NE	ANO	ANO	ANO	ANO

Zdroj: vlastní zpracování, ČAP 2014

4 METODIKA

4.1. Cíl

Cílem mé bakalářské práce je popsat stav a vývoj na trhu životního pojištění v České republice a dle stanovených kritérií porovnat vybrané produkty životního pojištění. Prvním dílčím cílem je hodnocení pojistného trhu. Druhým dílčím cílem je hodnocení vybraných produktů životního pojištění.

4.2. Data

Data jsou z období od roku 2005 do roku 2016. Informace o pojišťovnách působících na českém trhu jsou z internetových zdrojů České národní banky (ČNB). Informace o vývoji předepsaného pojistného jsou z výročních zpráv České asociace pojišťoven (ČAP). Pro tuto práci jsou porovnány čtyři vybrané produkty životního pojištění. Patří do nich životní pojištění Na přání od pojišťovny Kooperativa, Flexi od Pojišťovny České spořitelny, životní pojištění Rytmus risk od pojišťovny Allianz a životní pojištění Forte od Československé obchodní banky. Data, která jsou použita pro porovnávání jednotlivých produktů, pochází ze zvláštních pojistných podmínek, speciálních pojistných podmínek a z oceňovacích tabulek jednotlivých produktů, které nabízejí životní pojištění.

4.3. Hodnocená kritéria

Stav a vývoj pojistného trhu je analyzován podle struktury počtu pojišťoven, které se nachází v České republice. V této kapitole bude zjišťován celkový počet pojišťoven, počet pojišťoven podle druhu provozované činnosti a počet tuzemských a zahraničních pojišťoven. Dále bude analyzována výše předepsaného pojistného.

Jednotlivé nabízené produkty budou hodnoceny podle zvolených kritérií. Nejprve bude hodnocena výše pojistného plnění v případě trvalých následků úrazu s progresivním plněním, v případě pracovní neschopnosti a denní odškodné. Produkty životního pojištění budou hodnoceny podle vážných onemocnění v případě zvolených onemocnění, která jsou uvedena v tabulce č. 7. Dále budou hodnoceny podle flexibility. Zde budou stanovena dílčí kritéria, mezi která patří minimální měsíční běžné pojistné, minimální roční pojistné,

maximální počet pojištěných, minimální vstupní věk, maximální vstupní věk a podle nabídky garantovaného fondu.

Hodnocení nákladovosti dle metodiky Product Expense Ratio (PER), kdy vítězem této kategorie by měl být produkt, který bude mít nejnižší procentuální nákladovost a hodnocení podle umístění v soutěži.

4.4. Metoda hodnocení

V rámci zvoleného kritéria bude použita bodovací metoda, kdy jednotlivé produkty nebudou mít stanovenou váhu. Postup bude vypadat takto:

Nejprve bude každá z variant ohodnocena podle každého kritéria určitým počtem bodů od 1 do 4 tak, že nejlepší hodnocená varianta obdrží nejnižší počet bodů. V dalším kroku bude provedeno celkové hodnocení, které lze získat jako součet bodů u všech hodnocených kritérií v rámci jedné varianty (produktu). V posledním kroku budou varianty seřazeny vzestupně podle celkového počtu bodů, kdy nejlepší varianta má nejnižší ohodnocení.

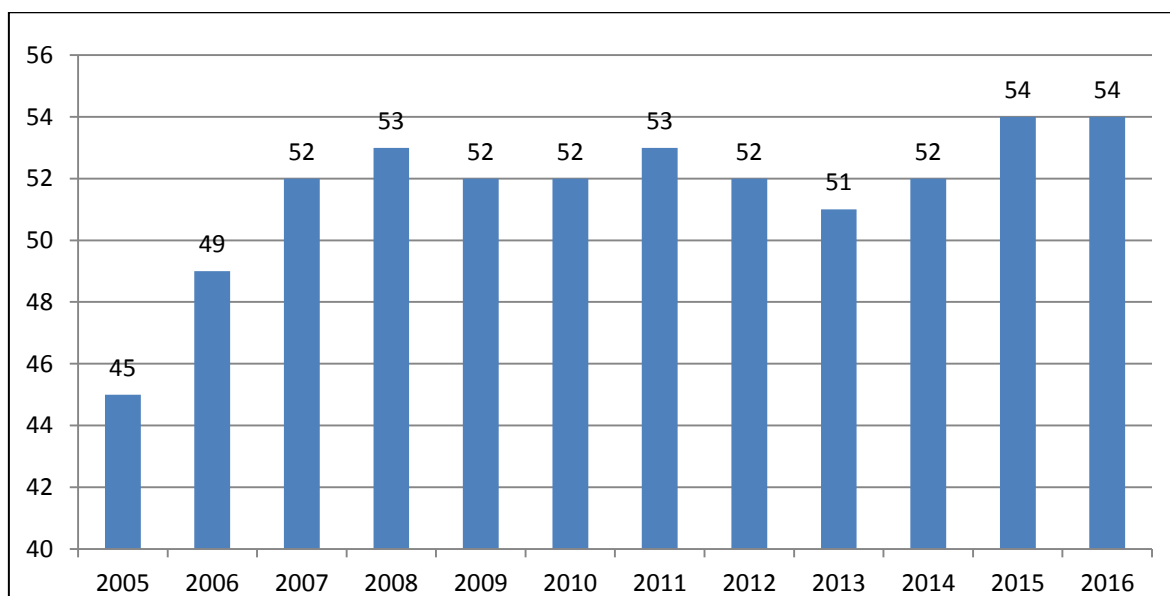
5 ANALÝZA TRHU S ŽIVOTNÍM POJIŠTĚNÍM V ČR

5.1. Struktura pojišťoven v České republice

Trh s životním pojištěním se neustále vyvíjí. V roce 1993 působilo na českém trhu 20 pojišťoven. Graf č. 1 ukazuje vývoj počtu pojišťoven od roku 2005 do roku 2008, který se zvyšoval. V roce 2008 se tento růst zastavil a počet pojišťoven se pohyboval v rozmezí 50 až 54 pojišťoven. V roce 2015 na českém trhu působilo 54 pojišťoven.

Ke dni 31. prosince 2016 Česká národní banka eviduje 54 pojišťoven. Seznam pojišťoven, které působí na českém trhu, lze najít na internetových stránkách České asociace pojišťoven.

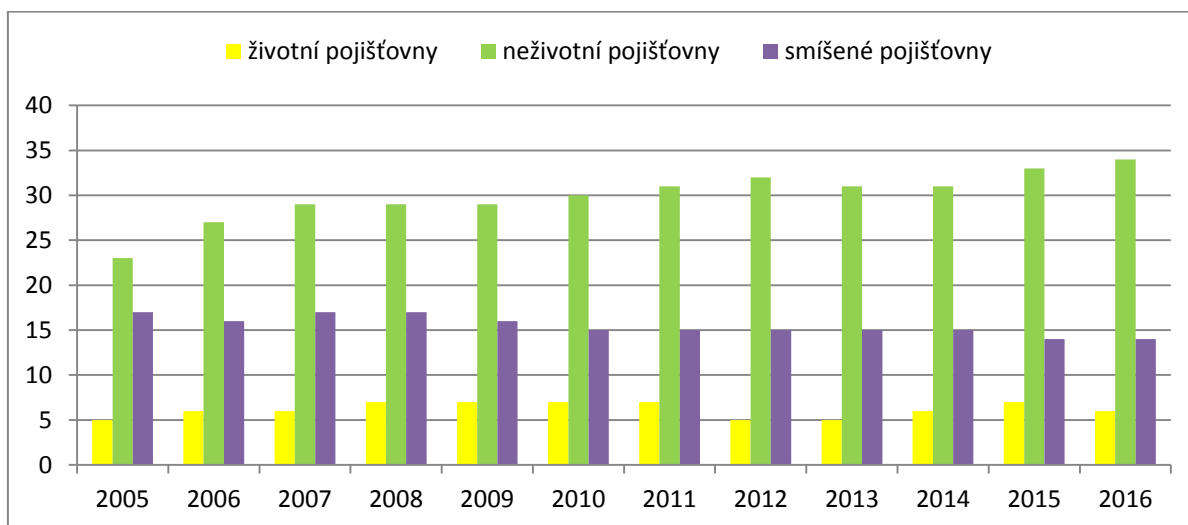
Graf č. 1: Počet pojišťoven v České republice

Zdroj: ČAP, ČNB, vlastní zpracování

Pojišťovny lze rozdělit podle druhu provozované činnosti. Lze je dělit na pojišťovny poskytující životní pojištění, neživotní pojištění a smíšené pojišťovny. Graf č. 2 ukazuje počet pojišťoven v letech 2005 až 2016. V tomto období počet pojišťoven nabízející životní pojištění kolísal mezi 5 až 7 pojišťovnami. Ve sledovaném období působilo na pojistném trhu 23 až 33 pojišťoven nabízejících neživotní pojištění. Nejméně pojišťoven nabízejících neživotní pojištění působilo na trhu v roce 2005, nejvíce pak v roce 2016.

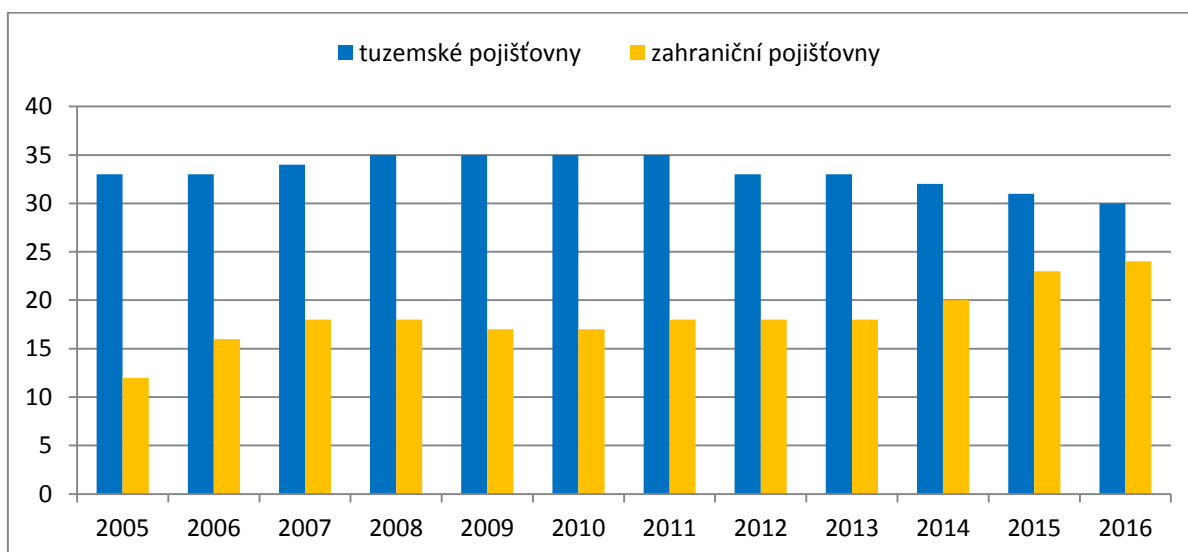
Graf č. 2: Počet pojišťoven podle druhu provozované činnosti

Zdroj: ČAP, ČNB, vlastní zpracování

Další členění pojišťoven nám ukazuje graf č. 3, kdy je možno rozdělit pojišťovny na tuzemské a zahraniční. Tuzemské pojišťovny mohou provozovat pojišťovací činnost na základě povolení od České národní banky a za podmínky, že jejich sídlo se nachází v České republice. Počet tuzemských pojišťoven se pohybuje v rozmezí mezi 31 až 35. Zahraniční pojišťovny jsou pojišťovny, které poskytují služby v oblasti pojišťovnictví a mají své pobočky v České republice. V roce 2016 působilo na českém trhu 30 tuzemských pojišťoven a 24 zahraničních pojišťoven, které poskytovaly své služby zájemcům o pojištění.

Graf č. 3: Počet tuzemských a zahraničních pojišťoven

Zdroj: ČAP, ČNB, vlastní zpracování

S vývojem českého pojistného trhu souvisí i vývoj předepsaného pojistného. Od roku 2007 do roku 2009 předepsané pojistné rostlo. V roce 2009 dosáhlo nejvyšší hodnoty 117 586 496 Kč. V tomto roce činilo předepsané pojistné životního pojištění 43 728 679 Kč a neživotního pojištění 73 857 82 Kč. V roce 2015 se celkové předepsané pojistné oproti roku 2014 navýšilo jen mírně. Výroční zpráva z roku 2015 České asociace pojišťoven uvádí zvýšení od 0,9 %.

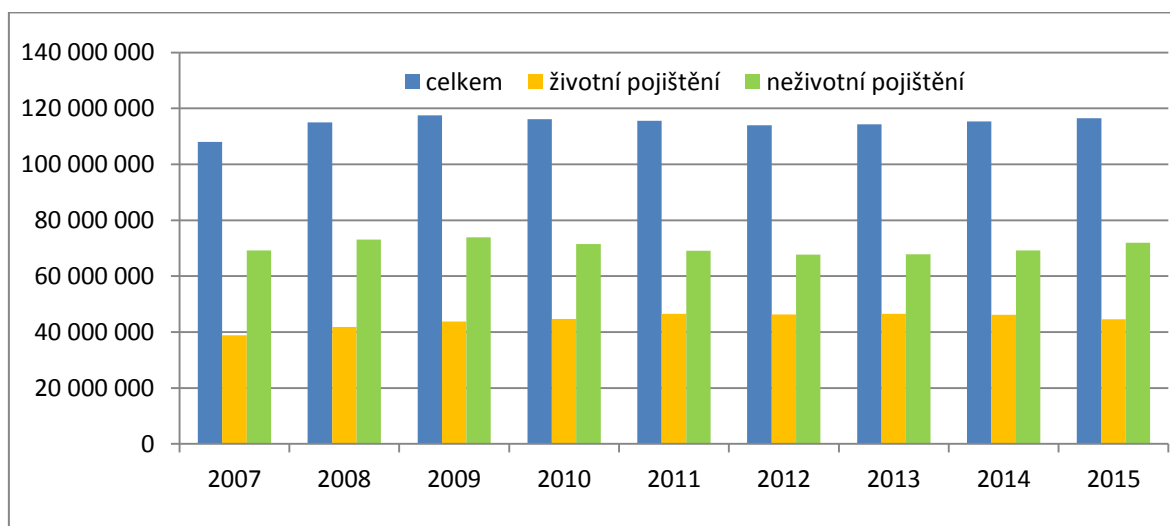
Z tabulky č. 2 lze vyčíst, že podíl životního pojištění roste a podíl neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném klesá. V roce 2015 činilo celkové předepsané pojistné 116 461 520 Kč, z toho životní pojištění tvořilo 44 553 240 Kč a neživotní pojištění 71 908 280 Kč.

Tabulka č. 2: Vývoj předepsaného pojistného (uvedeno v tis. Kč.)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
celkem	107 975	115 021	117 586	116 196	115 628	114 000	114 329	115 399	116 462
životní pojištění	38 800	41 875	43 728	44 703	46 576	46 303	46 489	46 201	44 554
neživotní pojištění	69 175	73 146	73 858	71 493	69 052	67 697	67 840	69 198	71 908

Zdroj: ČAP, Výroční zpráva 2015, vlastní zpracování

Graf č. 4: Vývoj předepsaného pojistného

Zdroj: ČAP, Výroční zpráva 2015, vlastní zpracování

Tabulka č. 3 nám ukazuje, že největší podíl předepsaného smluvního pojistného na českém trhu za rok 2015 má pojišťovna České spořitelny s 19,7 % naopak nejmenší podíl zaujímá Hasičská vzájemná pojišťovna s 0,01 %.

Tabulka č. 3: Předepsané smluvní pojistné a podíly na trhu v životním pojištění za rok 2015 (tis. Kč, %)

Pojistitelé	Předepsané pojistné	% podíl na trhu
ČP	8 777 170 Kč	19,70%
KOOP	6 768 431 Kč	15,19%
PČS	6 142 926 Kč	13,79%
NN	4 406 887 Kč	9,89%
GP	3 202 218 Kč	7,19%
ČSOBP	3 054 853 Kč	6,86%
ALLIANZ	2 738 597 Kč	6,15%
METLIFE	2 187 440 Kč	4,91%
ČPP	1 504 994 Kč	3,38%
KP	1 431 498 Kč	3,21%
AEGON	1 299 622 Kč	2,92%
AXA ŽP	1 189 175 Kč	2,67%
UNIQA	1 124 385 Kč	2,52%
CARDIF	243 975 Kč	0,55%
WÜST ŽP	194 880 Kč	0,44%
ERGO	178 670 Kč	0,40%
BASLER	63 286 Kč	0,14%
MAXIMA	39 179 Kč	0,09%
HVP	5 072 Kč	0,01%
Celkem	44 553 240 Kč	100%

Zdroj: ČAP, Výroční zpráva 2015, vlastní zpracování

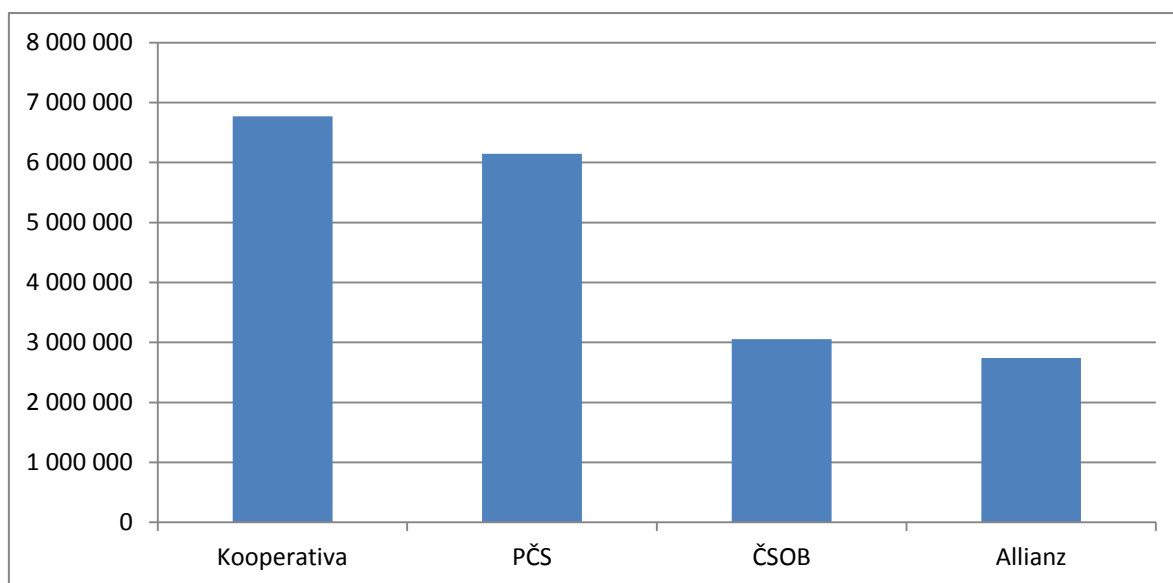
Tabulka č. 4 ukazuje, že z vybraných pojišťoven má na pojistném trhu s životním pojištěním v roce 2015 největší podíl pojišťovna Kooperativa, jejíž podíl tvoří 15,19 % a předepsané pojistné 6 768 431 Kč. Na druhém místě se umístila Pojišťovna České spořitelny s podílem 13,79 % a předepsané pojistné ve výši 6 142 926 Kč. Třetí místo obsadila ČSOB s podílem 6,86 % a předepsaným pojistným 3 054 853 Kč. Na posledním místě, z vybraných pojišťoven je pojišťovna ČSOB, jejíž podíl tvoří 6,15 % a předepsané smluvní pojistné 2 738 597 Kč.

Tabulka č. 4: Předepsané smluvní pojistné a podíl na trhu životního pojištění

2015	předepsané pojistné	podíl na trhu v %	pořadí
Kooperativa	6 768 431	15,19	1.
PČS	6 142 926	13,79	2.
ČSOB	3 054 853	6,86	3.
Allianz	2 738 579	6,15	4.

Zdroj: ČAP, Výroční zpráva 2015, vlastní zpracování

Graf č. 5: Procentní podíl životního pojištění na trhu z vybraných pojišťoven

Zdroj: ČAP, Výroční zpráva 2015, vlastní zpracování

6 VYBRANÉ PRODUKTY ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ

V České republice působilo na českém trhu v roce 2016 celkem 54 pojišťoven, které nabízely pojišťovací služby. Z toho jich 34 nabízelo neživotní pojištění a 6 životní pojištění. Pro tuto práci byly zvoleny 4 produkty, které nabízí životní pojištění. Konkrétně je to životní pojištění Na přání od pojišťovny Kooperativa, produkt Flexi od Pojišťovny České spořitelny, životní pojištění Rytmus Risk od pojišťovny Allianz a produkt životního pojištění Forte od pojišťovny ČSOB.

Na přání - Kooperativa

Životní pojištění Na přání je rizikové životní pojištění s volitelnou možností tvorby finanční rezervy prostřednictvím investiční složky. Tento produkt nabízí pojišťovna Kooperativa, která je členem České asociace pojišťoven. Vznikla koncem roku 1990 a na českém trhu působí 27 let. Nabízí pojištění pro občany, malé firmy i velké podniky. Kooperativa je česká firma se zázemím skupiny Vienna Insurance Group. Jde o jednu z největších mezinárodních pojišťovacích skupin se sídlem v Rakousku.

Flexi - Pojišťovna České spořitelny

Flexi je univerzální (flexibilní) životní pojištění a k hlavním výhodám tohoto produktu patří schopnost přizpůsobovat se požadavkům klienta a zhodnotit investiční složku podle vlastního výběru z garantovaných a negarantovaných fondů. Flexi životní pojištění nabízí výběr z jedenácti fondů. Je hlavním produktem Pojišťovny České spořitelny, která je členem České asociace pojišťoven. V roce 1993 byla Pojišťovna České spořitelny nazývána Živnostenskou pojišťovnou, která měla své sídlo v Pardubicích. Název Pojišťovna České spořitelny a. s. pochází z roku 2005. Pojišťovna nabízí doplňkové pojištění, flexibilní životní pojištění a neživotní pojištění, mezi které patří cestovní pojištění a pojištění denního odškodného. Pojišťovna České spořitelny nabízí životní pojištění v mnoha svých pobočkách a u renomovaných externích partnerů.

Rytmus risk - Allianz pojišťovna a.s.

Rytmus risk je rizikové životní pojištění s volitelnou investiční složkou bez počátečního, měsíčního nebo koncového poplatku. Nabízí jej Allianz pojišťovna a.s., která je členem České asociace pojišťoven a byla založena v roce 1890 v Berlíně. Tento produkt je na českém trhu od roku 2015 a je označován pojišťovnou jako pojištění bez zbytečných

poplatků. Na českém trhu působí 24 let od roku 1993. Pojišťovna Allianz obsadila třetí místo v žebříčku největší pojišťovna v České republice. Je součástí největšího světového pojišťovacího koncernu Allianz Group, který poskytuje pojištění ve více než 70 zemích. Mezi další nabízené produkty patří pojištění auta, majetku a odpovědnosti nebo cestovní pojištění. Produkt nabízející životní pojištění je Rytmus risk.

Forte - ČSOB

Forte je investiční životní pojištění. Je zde možnost flexibility při výběru rozsahu pojištění a možnost zhodnocení úspor. Toto pojištění nabízí pojišťovna ČSOB, která je členem České asociace pojišťoven. V roce 2001 pojišťovna získala silného partnera v podobě největší finanční skupiny KBC. Dalším významným datem je 6. leden 2003, kdy vznikla Československá obchodní banka. Mezi další pojištění, která pojišťovna nabízí, patří pojištění vozidla, cestovní pojištění, pojištění majetku, odpovědnost za škodu. Dalším produktem je životní pojištění Fortík, které je určeno pro děti a pojištění Bez Obav, které má ochránit příjmy pojištěného.

7 HODNOCENÍ PRODUKTŮ ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ

V této kapitole jsou hodnoceny produkty, podle vybraných kritérií. Prvním hodnoceným kritériem je výše pojistného plnění v případě vzniku pojistné události.

7.1. Hodnocení pojistného plnění

Tato část kapitoly se zabývá hodnocením pojistného plnění. V modelovém příkladu budou hodnoceny trvalé následky úrazu s progresivním plněním v případě ztráty prstů pravé ruky mimo palec, pracovní neschopnost v případě natržení svalu dolní končetiny a denní odškodné v případě úplné zlomeniny lýtkové kosti.

Modelový příklad

Žena ve věku 25 let narozena v roce 1992 pracuje jako účetní a je právák. Žena má zájem o životní pojištění do věku 60 let. Předmět pojištění je uveden v tabulce č. 5.

Tabulka č. 5: Předmět pojištění

Předmět pojištění	Částka
Smrt	1 000 000
Trvalé následky úrazu	700 000
Denní odškodné	300
Pracovní neschopnost	300

Zdroj: Vlastní zpracování

7.1.1. Trvalé následky úrazu s progresivním plněním

Pojištěné ženě bude vyplaceno pojistné plnění v případě ztráty prstů ruky mimo palec na pravé ruce v jednotlivých produktech následovně:

Kooperativa – Na přání¹

Pojišťovna hodnotí následky úrazu podle oceňovacích tabulek. V nich je uvedeno procento hodnocení trvalých následků. Ztráta prstů mimo palce na pravé ruce je hodnocena

¹ Kooperativa. (2016). *Oceňovací tabulky*. dostupné z: <http://www.koop.cz/dokumenty/pojisteni-osob-zakladni-dokumenty/ocenovaci-tabulky-pro-pojisteni-na-prani/Oce%588ovac%3ad%20tabulky%20pro%20poji%5a1t%c4%9bn%c3ad%20NA%20P%c5%98c3%81N%c3%8d.pdf>

45 %. Progrese nám tuto sazbu zvyšuje na 85 %. Výše pojistného plnění by byla $700\,000 * 0,85 = 595\,000$ Kč.

Pojišťovna České spořitelny – Flexi ²

Podle oceňovacích tabulek Pojišťovny České spořitelny je ztráta prstů mimo palce pravé ruky hodnocena 45 %. Podle speciálních pojistných podmínek hodnota vlivem progrese nad 25 % do 50 % včetně se zdvojnásobuje. Pojistné plnění by tedy bylo $0,45 * 2 * 700\,000 = 630\,000$ Kč

Allianz – Rytmus risk ³

V oceňovacích tabulkách pojišťovny je uvedena procentní sazba z pojistné částky. V případě ztráty prstů ruky mimo palce, je stanovena sazba 45 %. Podle pojistného plnění trvalých následků úrazu stanovených ve zvláštních pojistných podmínkách je tato sazba navýšena na 105 %. Pojistné plnění se spočítá jako $1,05 * 700\,000 = 735\,000$ Kč.

ČSOB – Forte ⁴

Jako ostatní pojišťovny má i ČSOB oceňovací tabulky. Podle tabulek je ztráta prstů pravé ruky mimo palec oceněna hodnotou 45 %. Pojistná částka se však násobí koeficientem podle rozsahu trvalých následků. V tomto případě se se rozsah pohybuje od 26 % do 50 % včetně, a proto mu náleží koeficient 2. Pojistné plnění se spočítá jako $0,45 * 2 * 700\,000 = 630\,000$ Kč.

² Pojišťovna České spořitelny. (2016). *Tabulka plnění za trvalé následky úrazu a speciální pojistné podmínky* dostupné z: <https://www.pojistovnacs.cz/flexi-zivotni-pojisteni/pojistne-podminky-flexi/>

³ Allianz. (2015). *Smluvní dokumentace Rytmus risk*. dostupné z: https://www.allianz.cz/file/20824/Smluvni_dokumentace_Rytmus_risk_PI_a_PP_090915_222x300_nahled_b.pdf a *Zvláštní pojistné podmínky* dostupné z: https://www.allianz.cz/public/80/b5/f4/20824_65635_Komplet_smluvni_dokumentace___Rytmus_Risk.pdf

⁴ ČSOB. (2016). *Všeobecné pojistné podmínky* dostupné z: <https://www.csobpoj.cz/pojisteni/zivotni-urazove-pojisteni/zivotni-pojisteni-forte-5.1>

Hodnocení

Z tabulky č. 6 lze určit, že podle hodnocení pojistného plnění vybraných pojišťoven je nejvýhodnější životní pojištění Rytmus risk, kde by bylo pojištěnému vyplaceno 735 000 Kč. Nejmenší pojistnou částku by klient dostal s pojištěním Na přání.

Tabulka č. 6: Pojistné plnění – Trvalé následky úrazu s progresí

Životní pojištění	Pojistné plnění	Pořadí
Na přání	595 000 Kč	3.
Flexi	630 000 Kč	2.
Rytmus risk	735 000 Kč	1.
Forte	630 000 Kč	2.

Zdroj: vlastní zpracování

7.1.2. Pracovní neschopnost

Pojistnou událostí je neschopnost pojištěného pracovat z důvodu nemoci nebo úrazu. V oceňovacích tabulkách najdeme maximální počet dnů pracovní neschopnosti. Pojištěná žena utrpěla natržení svalu dolní končetiny. Podle lékaře byla stanovena pracovní neschopnost na 35 dní.

Kooperativa – Na přání⁵

Při úrazu nám pojišťovna vyplatí pojistné plnění při překročení karenční doby, 14 dní, od prvního dne. Lékař stanovil pracovní neschopnost na dobu 35 dní. Podle oceňovacích tabulek je doba pracovní neschopnosti pro natržený sval stanovena na dobu 28 dnů. Částku, kterou pojištěná získá, se spočítá jako $28 * 300 = 8\,400$ Kč.

Pojišťovna České spořitelny – Flexi⁶

Pojištění pracovní neschopnosti je možno sjednat od 15. dne trvání pracovní neschopnosti. Pokud je doba léčení kratší než 15 dnů pojišťovna nám pojistné nevyplatí. V případě natržení svalu je lékařem stanovena léčebná doba na 35 dní. Ženě bude pojistné plnění vyplaceno následovně $(35 - 15) * 300 = 6\,000$ Kč.

Allianz – Rytmus risk⁷

Sjednaná pojistná částka je pojištěnému vyplácena až po uplynutí 15 denní lhůty od data úrazu. V případě závažné nemoci nebo úrazu se pojistné vyplácí od prvního dne. Doba stanovená lékařem je 35 dní. Pojištěné bude vyplaceno $35 * 300 = 10\,500$ Kč.

⁵ Kooperativa. (2016). *Oceňovací tabulky* dostupné z: <http://www.koop.cz/dokumenty/pojisteni-osob-zakladni-dokumenty/ocenovaci-tabulky-pro-pojisteni-na-prani/Oce%20c5%2088ovac%20ad%20tabulky%20pro%20poji%20a1t%20c4%209bn%20ad%20NA%20P%20c5%2098%20c3%2081N%20c3%208d.pdf>

⁶ Pojišťovna České spořitelny. (2016). *Tabulka plnění za trvalé následky úrazu a speciální pojistné podmínky* dostupné z: <https://www.pojistovnacs.cz/flexi-zivotni-pojisteni/pojistne-podminky-flexi/>

⁷ Allianz. (2015). *Smluvní dokumentace Rytmus risk* dostupné z: https://www.allianz.cz/file/20824/Smluvni_dokumentace_Rytmus_risk_PI_a_PP_090915_222x300_nahled_b.pdf

ČSOB – Forte ⁸

Při úrazu nám pojišťovna vyplatí pojistné plnění až po překročení karenční doby, 14 dní, ode dne úrazu. Lékař stanovil pracovní neschopnost na dobu 35 dní. Částka, kterou pojištěná získá, se spočítá jako $35 * 300 \text{ Kč} = 10\,500 \text{ Kč}$.

Hodnocení

Výsledné hodnocení pracovní neschopnosti je uvedeno v tabulce č. 8. Nejvyšší pojistné plnění lze získat s životním pojištěním Rytmus risk a Forte ve výši 10 500 Kč. Nejnižší pojistné plnění lze získat se životním pojištěním Flexi.

Tabulka č. 8: Výsledné hodnocení – Pracovní neschopnost

Životní pojištění	Pojistné plnění	Pořadí
Na přání	8 400 Kč	2.
Flexi	6 000 Kč	3.
Rytmus risk	10 500 Kč	1.
Forte	10 500 Kč	1.

Zdroj: vlastní zpracování

⁸ ČSOB. (2016). *Všeobecné pojistné podmínky*. Dostupné z: https://www.csobpoj.cz/documents/10332/267641/PP_FORTE.pdf/49d5f164-8fb6-4b39-ba02-c713c96f09da

7.1.3. Denní odškodné

Předmětem pojistného plnění je úplná zlomenina lýtkové kosti následkem úrazu. Lékař stanovil dobu léčeni 70 dní.

Kooperativa – Na přání⁹

Nárok na pojistné plnění u životního pojištění Na přání vzniká, pokud je doba léčeni delší než stanovená karenční doba 7 dní. Podle lékaře byla doba léčeni stanovena na 70 dní. Podle oceňovacích tabulek je doba léčeni stanovena na 56 dní. Výše pojistného plnění bude $56 * 300 = 16\,800$ Kč.

Pojišťovna České spořitelny – Flexi¹⁰

Pojištění denního odškodného lze sjednat s dobou léčeni minimálně 8 dní. Pojistné plnění pak bude vyplaceno zpětně od prvního dne. Lékařem stanovená doba léčeni je 70 dní. Podle oceňovacích tabulek je hodnota úplné zlomeniny lýtkové kosti stanovena na 56 dní. Pojistné plnění lze spočítat jako $56 * 300 = 16\,800$ Kč.

Allianz – Rytmus risk¹¹

V případě úrazu, jehož doba léčeni vyžaduje alespoň 8 dní, vyplatí pojišťovna pojistné plnění sjednané v pojistné smlouvě. Sjednané pojistné se násobí průměrnou dobou léčeni stanovenou v oceňovacích tabulkách. Podle lékaře byla doba léčeni stanovena na 70 dní. Podle oceňovacích tabulek je průměrná doba léčeni stanovena na 63 dní. Pojistné plnění bude tedy $63 * 300 = 18\,900$ Kč.

⁹ Kooperativa. (2016). *Oceňovací tabulky*. Dostupné z: <http://www.koop.cz/dokumenty/pojisteni-osob-zakladni-dokumenty/ocenovaci-tabulky-pro-pojisteni-na-prani/Oce%20c5%20ovac%20ad%20tabulky%20pro%20poji%20c5%20a1t%20c4%209bn%20ad%20NA%20P%20c5%20%2098%20c3%2081N%20c3%208d.pdf>

¹⁰ Pojišťovna České spořitelny. (2016). *Tabulka maximálních hodnot plnění denního odškodného za dobu léčeni úrazu*. Dostupné z: <http://www.koop.cz/dokumenty/pojisteni-osob-zakladni-dokumenty/ocenovaci-tabulky-pro-pojisteni-na-prani/Oce%20c5%20ovac%20ad%20tabulky%20pro%20poji%20c5%20a1t%20c4%209bn%20ad%20NA%20P%20c5%20%2098%20c3%2081N%20c3%208d.pdf>

¹¹ Allianz. (2015). *Smluvní dokumentace Rytmus risk*. Dostupné z: https://www.allianz.cz/file/20824/Smluvni_dokumentace_Rytmus_risk_PI_a_PP_090915_222x300_nahled_b.pdf

ČSOB – Forte ¹²

Pojišťovna vyplatí pojistné plnění ve výši sjednané v pojistné smlouvě od prvního dne léčení. Pojišťovna vychází z lékařské zprávy, ve které je stanovena doba léčení. Lékař zde stanovil dobu léčení na 70 dní. Podle oceňovacích tabulek je maximální doba léčení stanovena na 56 dní. Pojistné plnění lze spočítat jako $56 * 300 = 16\,800$ Kč.

Hodnocení

V tabulce č. 9 jsou uvedeny výsledky hodnocení denního odškodného. Nejvyšší pojistné plnění lze získat od pojišťovny Allianz s životním pojištěním Rytmus risk ve výši 18 900 Kč. Na druhém místě se pak společně umístilo životní pojištění od Kooperativy, Pojišťovny České spořitelny a od Československé obchodní banky v hodnotě 16 800 Kč.

Tabulka č. 9: Výsledné hodnocení - Denní odškodné

Životní pojištění	Pojistné plnění	Pořadí
Na přání	16 800 Kč	2.
Flexi	16 800 Kč	2.
Rytmus risk	18 900 Kč	1.
Forte	16 800 Kč	2.

Zdroj: vlastní zpracování

¹² ČSOB. (2016). *Všeobecné pojistné podmínky*. Dostupné z: https://www.csobpoj.cz/documents/10332/267641/PP_FORTE.pdf/49d5f164-8fb6-4b39-ba02-c713c96f09da

7.2. Hodnocení vážných onemocnění

Pojistný nárok v případě vážného onemocnění vznikne v případě, že stanovená diagnóza je stanovena v pojistné smlouvě.

V tabulce č. 7 jsou vybrána závažná onemocnění, proti kterým je možné se pojistit. Číslo 1 v dané tabulce znamená, že daný produkt zahrnuje pojištění dané nemoci a pojištěnému vniká nárok na pojistné plnění.

V případě pojištění uvedených závažných onemocnění je nejlepší produkt Forte od společnosti ČSOB, který nabízí pojištění 6 onemocnění ze 7. Na druhém místě je produkt Na přání od pojišťovny Kooperativa, Flexi od pojišťovny České spořitelny a Rytmus Risk od Allianz. Tyto tři produkty nabízejí pojištění 5 onemocnění ze 7.

Tabulka č. 7: Výsledné hodnocení závažných onemocnění

	Na přání	Flexi	Rytmus risk	Forte
Rakovina	1	1	1	1
Encefalitida	1	1	1	1
Epilepsie	0	0	0	1
Infarkt	1	1	1	1
Leukemie	1	0	0	0
Meningitida	1	1	1	1
Kóma	0	1	1	1
Celkem	5	5	5	6
Pořadí	2	2	2	1

Zdroj: vlastní zpracování

7.3. Hodnocení podle flexibility

Kooperativa – Na přání

Minimální běžná pojistná částka za měsíc u pojišťovny Kooperativa se životním pojištěním Na přání není stanovena, ale jsou zde stanoveny minimální poplatky ve výši 50 Kč. Dále také není stanoveno minimální roční pojistné. Toto pojištění nám umožňuje pojistit celkem 8 osob. Minimální vstupní věk pro pojištěné je 0 roků. Maximální vstupní hranicí věku je 79 let. Produkt nabízí fond s garantovaným zhodnocením.

Pojišťovna České spořitelny – Flexi

Minimální běžná pojistná částka za měsíc u produktu Flexi je 300 Kč, minimální roční pojistné činí 3 600 Kč. Produkt Flexi od pojišťovny České spořitelny nabízí pojištění 7 osob, kde jsou zahrnuti 2 dospělí a 5 dětí. Minimální vstupní věk pojištěného je 14 let, maximální věk pojištěného je 70 let. Je zde nabízeno i garantované zhodnocení.

Allianz – Rytmus risk

Minimální běžná pojistná částka za měsíc u pojišťovny Allianz se životním pojištěním Rytmus risk je 500 Kč, minimální roční pojistná částka je stanovena ve výši 6 000 Kč. V pojistné smlouvě může být pojištěn jeden dospělý a pět dalších osob, dospělí i děti. Celkem tedy může být pojištěno 6 osob. Minimální vstupní věk pojištěného je 16 let, maximální vstupní věk je 75 let. Jako u předchozích pojištění tak i toto nabízí garantované zhodnocení.

ČSOB – Forte

Minimální pojistná částka za měsíc je 500 Kč, minimální roční pojistná částka je stanovena ve výši 6 000 Kč. Produkt Flexi nabízí pojištění pro 7 osob, kde jsou zahrnuti 2 dospělí a 5 dětí. Minimální vstupní věk pojištěného je 14 let. Maximální vstupní věk pojištěného je 65 let. Životní pojištění Forte nabízí garantované zhodnocení.

Hodnocení

V tabulce č. 10 jsou uvedeny jednotlivé produkty a jejich hodnocené parametry. V tabulce č. 11 jsou vidět kompletní výsledky. Jako nejlepší produkt nabízený na českém trhu z pohledu flexibility vychází životní pojištění od Kooperativy Na přání, na druhém místě je pojištění Flexi od Pojišťovny České spořitelny a na třetím místě se umístil produkt Rytmus risk od Allianz a Forte od ČSOB.

Tabulka č. 10: Flexibilita produktů

Kritéria hodnocení	Na přání	Flexi	Rytmus risk	Forte
Min. měsíční běžné pojistné	-	300	500	500
Min. roční pojistné	-	3 600	6 000	6 000
Počet pojištěných	8	7	6	7
Min. vstupní věk	0	14	16	14
Max. vstupní věk	79	70	75	65
Garantovaný fond	ANO	ANO	ANO	ANO

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 11: Výsledné hodnocení produktů

Kritéria hodnocení	Na přání	Flexi	Rytmus risk	Forte
Min. měsíční běžné pojistné	1	2	3	3
Min. roční pojistné	1	2	3	3
Počet pojištěných	1	2	3	2
Min. vstupní věk	1	2	3	2
Max. vstupní věk	1	3	2	4
Garantovaný fond	1	1	1	1
Celkem	6	12	15	15
Pořadí	1	2	3	3

Zdroj: vlastní zpracování

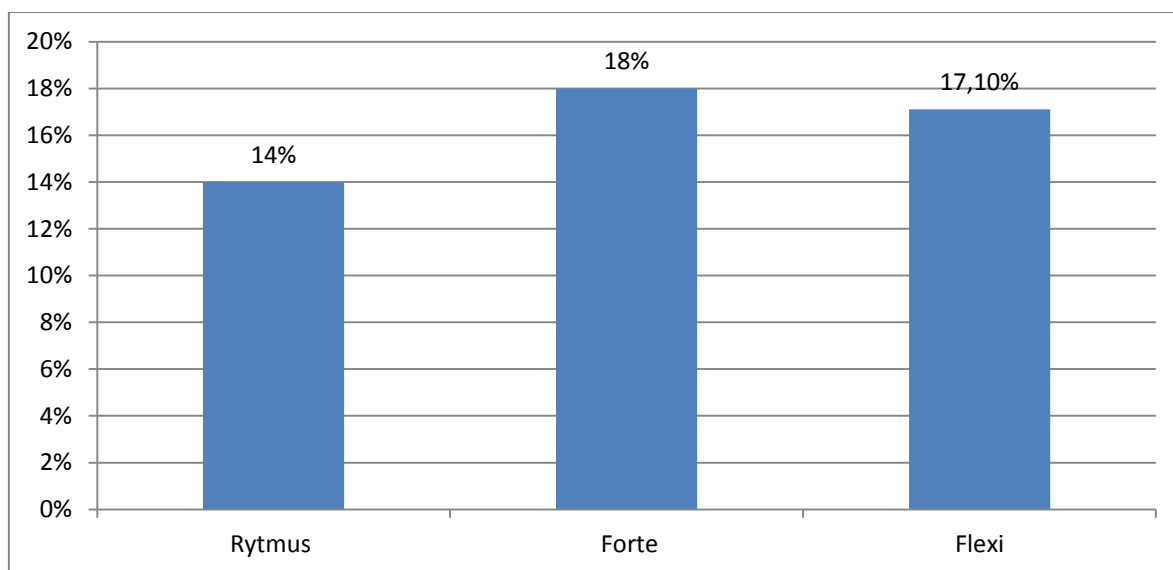
7.4. Hodnocení podle nákladovosti

V sazebnících pojištění se objevuje mnoho poplatků, mezi které lze řadit počáteční poplatky, administrativní poplatky nebo poplatky z pojistného. Většina z nich je pro klienty nepochopitelná. Celkovou výši poplatků proto ukazuje metodika Product Expense Ratio (PER) a Typická absolutní nákladovost konstrukce (TANK).

Ukazatel PER říká, kolik procent z vložených peněz jde na poplatky. Znamená to, že když hodnota PER je 15 %, tak se 15 % z vložené částky použije celkem na poplatky. Jako ukazatel nákladovosti také slouží ukazatel TANK, který lze použít pro jakýkoliv investiční produkt, u kterého je známa výše poplatků. Hodnocení PER společně vytvořily společnost Partners a Produktové listy. Graf č. 6 ukazuje, že v roce 2012 byla nákladovost podle PER nejvyšší u životního pojištění Forte od ČSOB s 18 % a nejnižší nákladovost měl produkt životního pojištění Rytmus se 14 %. Životní pojištění Na přání od pojišťovny Kooperativa, zde není zahrnuto. Celkový přehled všech produktů dle nákladovosti investičního životního pojištění dle metodiky PER z roku 2012 lze nalézt v přílohách.

Pro rok 2017 pojišťovna České spořitelny pro pojištění Flexi uvádí, že po sjednání pojistné smlouvy celé měsíční pojistné jde na krytí rizik a poplatků. ČSOB pojišťovna uvádí, že poplatky se odvíjí od délky pojistné doby. Stejně jako u ČSOB je tomu i u pojišťoven Kooperativa a Allianz.

Graf č. 6: Nákladovost PER (max. hodnota doby trvání 20 – 30 let)

Zdroj: Produktové listy (2012), vlastní zpracování

7.5. Hodnocení podle umístění v soutěži

Pojišťovnu a životní pojištění si lze vybrat i na základě soutěží, kterých se pojišťovny účastní. Mezi takové například patří soutěž Zlatá koruna. Zlatá koruna tento rok pořádá 15. ročník soutěže a oceňuje nejlepší finanční produkty na českém trhu. V oblasti životního pojištění za rok 2016 se nejlépe umístila Pojišťovna České spořitelny s produktem životního pojištění Flexi, na druhém místě se umístila Allianz pojišťovna a. s. s produktem Rytmus risk a na třetím místě UNIQA pojišťovna s produktem Domino INVEST.

Z tabulky č. 13 lze vyčíst, že Pojišťovna české spořitelny 5 let za sebou obsadila první místo v soutěži Zlatá koruna.

Tabulka č. 13: Zlatá koruna – Životní pojištění - Produkty

ZLATÁ KORUNA - ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ			
	1	2	3
2016	Flexi	Rytmus risk	Domino INVEST
2015	Flexi	Perspektiva	Flexi - Junior
2014	Flexi	Perspektiva	Flexi - Junior
2013	Flexi	Perspektiva	Flexi - Junior
2012	Flexi	Perspektiva	Domino INVEST

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnocení

Hodnocení tohoto kritéria je uvedeno v tabulce č. 14. Na prvním místě se umístil produkt Flexi od Pojišťovny české spořitelny. Na druhém místě je produkt Rytmus risk od pojišťovny Allianz a na třetím místě se umístily produkty životního pojištění Na přání a Forte.

Tabulka č. 14: Výsledné hodnocení

2016	Na přání	Flexi	Rytmus risk	Forte
Zlatá koruna	4	1	2	4
Celkem	4	1	2	4
Pořadí	3	1	2	3

Zdroj: vlastní zpracování

8 VYHODNOCENÍ PRODUKTŮ

Produkty jednotlivých pojišťoven byly hodnoceny podle pojistného plnění v případech trvalých následků úrazu s progresivním plněním, pracovní neschopnosti a denního odškodného. Dále byly produkty hodnoceny podle vážných onemocnění, flexibility, nákladovosti a podle nabízených pojistných produktů.

Mezi výsledné hodnocení není zahrnuta nákladovost. Dostupné informace nákladovosti PER (Produktové listy) jsou z roku 2012 a není v nich zahrnuto nové životní pojištění od pojišťovny Kooperativa Na přání. Dále nákladovost jednotlivých pojištění není uváděna a spíše se odvíjí od pojistné doby.

Z tabulky č. 15, lze vyčíst, že nejlepším produktem se stal produkt životního pojištění Rytmus risk od pojišťovny Allianz. Tento produkt dosáhl třech nejlepších hodnocení ze šesti zvolených kritérií. Na druhém místě se umístil produkt životního pojištění Flexi od Pojišťovny České spořitelny a produkt životního pojištění Forte od ČSOB. Na třetím místě se umístil produkt Na přání od pojišťovny Kooperativa.

Tabulka č. 15: Výsledné hodnocení produktů

Kritéria	Na přání	Flexi	Rytmus risk	Forte
Trvalé následky	3	2	1	2
Pracovní neschopnost	2	3	1	1
Denní odškodné	2	2	1	2
Vážná onemocnění	2	2	2	1
Flexibilita	1	2	3	3
Soutěž	3	1	2	3
Celkem	13	12	10	12
Pořadí	3	2	1	2

Zdroj: vlastní zpracování

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo popsat stav a vývoj na trhu životního pojištění v České republice a dle stanovených kritérií porovnat vybrané produkty životního pojištění.

V první části bakalářské práce jsem se věnovala popisu stavu a vývoji životního pojištění v České republice. Ke dni 31. prosince 2016 působilo na českém trhu 54 pojišťoven. Na základě zjištěných výsledků lze říci, že počet pojišťoven se v minulých letech zvyšoval. V letech 2008 - 2015 se jejich počet pohybuje mezi 50 až 54 pojišťovnami. V České republice na pojistné trhu působí především ty pojišťovny, které nabízejí neživotní pojištění a jejichž počet se od roku 2005 zvyšuje. Naopak pojišťoven, které nabízejí životní pojištění je málo, a jejich počty se pohybují kolem 7 pojišťoven. Počet tuzemských pojišťoven od roku 2011 klesá a naopak roste počet zahraničních pojišťoven. Na pojistný trh má vliv i vývoj předepsaného pojistného, kdy od roku 2007 do roku 2009 docházelo k nárůstu, od roku 2010 do roku 2012 nastal pokles a od roku 2013 celkové předepsané pojistné opět roste.

V druhé části mé bakalářské práce jsem zvolila čtyři produkty životního pojištění, které jsem hodnotila podle stanovených kritérií. Nejlepším produktem podle pojistného plnění, do kterého jsem zahrнула trvalé následky úrazu s progresivním plněním, pracovní neschopnost a denní odškodné, se stalo životní pojištění Rytmus risk od pojišťovny Allianz, které dosáhlo nejlepších výsledků ve všech třech hodnoceních. Z hlediska vážných onemocnění se stalo nejlepším produktem životní pojištění Forte od pojišťovny ČSOB. Na druhém místě se pak umístily produkty Na přání, Flexi a Rytmus risk. Dalším hlediskem hodnocení byla nákladovost produktů. Z důvodu nezveřejnění procentuální výše na poplatcích z celkového pojistného nebylo toto hodnocení zahrnuto do výsledného hodnocení. V dalším hodnocení jsem se zaměřila na flexibilitu jednotlivých nabízených produktů. Jako nejflexibilnější nabízený produkt vyšlo životní pojištění Na přání od pojišťovny Kooperativa, které dosáhlo nejlepšího hodnocení ze zvolených kritérií. Naopak nejméně flexibilním produktem byl vyhodnocen produkt životního pojištění Rytmus risk od pojišťovny Allianz a životní pojištění Forte od pojišťovny ČSOB. Za nejlepší finanční produkt nabízený na českém trhu pro rok 2016 je považován produkt Flexi od Pojišťovny České spořitelny.

Podle zvolených kritérií se celkovým nejlepším nabízeným produktem z vybraných produktů stal produkt životního pojištění Rytmus risk od Allianz.

SUMMARY

This bachelor thesis concentrates on a description of the situation and development of the life insurance in the Czech Republic. On the Czech market, there are a lot of insurance companies, which offer a life insurance.

The theoretical part of my bachelor thesis defines terms connected with life insurance, such as insurance, insurance market, characterization and kinds of life insurance.

The practical part analyzes the market for life insurance in the Czech Republic. There will also be evaluated each product in insurance benefits, flexibility, cost, insurance products offered by location and competition. Among the selected products include life insurance, Na přání from the insurance company Kooperativa, the Flexi Insurance Pojišťovny České spořitelny, Rytmus risk of Allianz and life insurance from ČSOB Forte.

At the end of this bachelor thesis it will be evaluated the best product for selected criteria. The best product of all evaluated criteria is investment life insurance Rytmus risk from the insurance company Allianz.

Key words: insurance, life insurance, risk

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Cipra, T. (2005). *Praktický průvodce finanční a pojistnou matematikou*. (2. Vydání). Praha: EKOPRESS
- [2] Cipra, T. (2006). *Pojistná matematika – Teorie a praxe*. Praha: EKOPRESS
- [3] Čejková, V. (2002). *Pojistný trh*. Praha: GRADA
- [4] Čejková, V., Řezáč, F., Šedová, J. (1996). *POJIŠŤOVNICTVÍ – praktikum*. Brno: Masarykova univerzita v Brně
- [5] Čejková, V., Šedová, J., Čapková, J. (2001). *POJIŠŤOVNICTVÍ*. Brno: Masarykova univerzita v Brně
- [6] Černohorský, J., Teplý, P. (2011) *Základy financí*. (1. Vydání). Praha: GRADA
- [7] Ducháčková, E. (2000). *Pojišťovnictví a pojištění*. (1. vydání). Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze
- [8] Ducháčková, E. (2005). *Principy pojištění a pojišťovnictví*. (2. aktualiz. vyd.). Praha: EKOPRESS
- [9] Ducháčková, E. (2015). *Pojištění a pojišťovnictví*. (1. vydání). Praha: EKOPRESS
- [10] Jílek, J. (2009). *Akciové trhy a investování*. (1. Vydání). Praha: GRADA
- [11] Růžičková, P. (1996). *Pojišťovnictví*. Karviná: Slezská univerzita Opava
- [12] Vávrová, E. (2014). *Finanční řízení komerčních pojišťoven*. (1. vydání). Praha: GRADA
- [13] Česká republika. (2012). *Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník*
- [14] Česká republika. (2009). *Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupný z: http://www.cap.cz/images/informace-z-legislativy/legislativa-v-cr/Zakon_č._277_2004_Sb._o_pojišťovnictví.pdf
- [15] Česká republika. (2004). *Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupný z: <http://www.cap.cz/images/informace-z-legislativy/legislativa-v->

cr/Zákon_č._38_2004_Sb._o_pojišťovacích_zprostředkovatelích_a_samostatných_li
kvidátorech_poistných_událostí.pdf

- [16] Česká republika. (2016). *Vyhláška č. 305/2016 Sb., - předkládání výkazů pojišťovnami a zajišťovnami České národní bance.* Dostupná z: http://www.cap.cz/images/informace-z-legislativy/legislativa-v-cr/Vyhka_305_2016_Sb.pdf
- [17] Česká republika. (2016). *Vyhláška č. 306/2016 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o pojišťovníctví.* Dostupná z: http://www.cap.cz/images/informace-z-legislativy/legislativa-v-cr/Vyhka_306_2016_Sb.pdf
- [18] Česká republika (2016) *Vyhláška č. 307/2016 Sb., o žádostech podle zákona o pojišťovníctví.* Dostupná z: http://www.cap.cz/images/informace-z-legislativy/legislativa-v-cr/Vyhka_307_2016_Sb.pdf
- [19] Kooperativa. (2016). *Oceňovací tabulky pro pojištění Na přání.* Dostupné z: <http://www.koop.cz/dokumenty/pojisteni-osob-zakladni-dokumenty/ocenovaci-tabulky-pro-pojisteni-na-prani/Oce%20ovac%20ad%20tabulky%20pro%20poji%20a1t%20c4%209bn%20ad%20NA%20P%20c5%2098%20c3%2081N%20c3%208d.pdf>
- [20] Pojišťovna České spořitelny. (2016). *Oceňovací tabulka plnění za trvalé následky úrazu.* Dostupné z: https://www.pojistovnacs.cz/HttpHandlers/getFile.ashx?path=PojistnePodminky\FLEXI Junior\Z0026_01_2016.pdf
- [21] Pojišťovna České spořitelny. (2016). *Speciální pojistné podmínky pro Flexi životní pojištění.* Dostupné z: https://www.pojistovnacs.cz/HttpHandlers/getFile.ashx?path=PojistnePodminky\SPP_FLEXI_12_2016.pdf
- [22] Allianz. (2015). *Životní pojištění Rytmus Risk (RP 1).* Dostupné z: https://www.allianz.cz/file/20824/Smluvni_dokumentace_Rytmus_risk_PI_a_PP_090915_222x300_nahled_b.pdf

- [23] ČSOB Pojišťovna. (2016). *Všeobecné pojistné podmínky*. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/documents/10710/1599957/vpp-forte.pdf>
- [24] ČSOB Pojišťovna (2014) *Oceňovací tabulky A, B*. Dostupné z: <https://www.csobpoj.cz/documents/10332/32926/OCE%C5%87OVAC%C3%8D+TABULKY+A,B.pdf/3479062f-5c42-49be-8aa9-a84e3ad67b30>
- [25] Vienna Insurance Group. (2016). Dostupné z: <http://www.vig.com/en/vig/group/vig-in-cee.html>
- [26] Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group. (2015). Dostupné z: <https://www.koop.cz/pojistovna-kooperativa/o-pojistovne-kooperativa>
- [27] Pojišťovna České spořitelny, a.s., Vienna Insurance Group. (2016). Dostupné z: <https://www.pojistovnacs.cz/o-nas/>
- [28] Pojišťovna České spořitelny, a.s., Vienna Insurance Group. (2016). Dostupné z: <https://www.pojistovnacs.cz/o-nas/historie-spolecnosti/>
- [29] Allianz. (2017). Dostupné z: <https://www.allianz.cz/vse-o-allianz/allianz/o-spolecnosti.html>
- [30] pdMEDIA. (2017). Zlatá koruna 2016. Dostupné z: <http://www.zlatakoruna.info/soutez/2016>
- [31] Produktové listy. (2012). *Přehled nákladovosti IŽP (dle PER)*. Dostupné z: <https://www.koop.cz/dokumenty/pojisteni-osob-zakladni-dokumenty/prehled-per/Prehled%20PER.pdf>
- [32] Česká národní banka. (2017). *Regulace a dohled nad pojišťovnami*. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cnb/stat.arady_pkg.strom_drill?p_strid=BC&p_lang=CS
- [33] Česká asociace pojišťoven. (2014). *Výroční zpráva 2015*. Dostupné z: <http://www.cap.cz/images/o-nas/vyrocní-zpravy/2015.pdf>
- [34] Česká asociace pojišťoven. (2014). *Životní pojištění*. Dostupné z: <http://www.cap.cz/>

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Vlastnosti základních druhů pojištění

Tabulka č. 2: Vývoj předepsaného pojistného (uvedeno v tis. Kč.)

Tabulka č. 3: Předepsané smluvní pojistné a podíly na trhu v životním pojištění (tis. Kč, %)

Tabulka č. 4: Předepsané smluvní pojistné a podíl na trhu životního pojištění

Tabulka č. 5: Předmět pojištění

Tabulka č. 6: Pojistné plnění – Trvalé následky úrazu s progresí

Tabulka č. 7: Výsledné hodnocení závažných onemocnění

Tabulka č. 8: Výsledné hodnocení – Pracovní neschopnost

Tabulka č. 9: Výsledné hodnocení - Denní odškodné

Tabulka č. 10: Flexibilita produktů

Tabulka č. 11: Výsledné hodnocení produktů

Tabulka č. 12: Přehled pojistných produktů

Tabulka č. 13: Zlatá koruna – Životní pojištění – Produkty

Tabulka č. 14: Výsledné hodnocení

Tabulka č. 15: Výsledné hodnocení produktů

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Obrázky

Obrázek č. 1 - Členění pojistného trhu podle předmětu činnosti pojistitele

Obrázek č. 2 – Zaplacené pojistné – Investiční životní pojištění

Obrázek č. 3 – Zaplacené pojistné – Kapitálové životní pojištění

Obrázek č. 4 – Zaplacené pojistné – Rizikové životní pojištění

Obrázek č. 5 – Zaplacené pojistné – Důchodové životní pojištění

Obrázek č. 6 – Zaplacené pojistné – Univerzální životní pojištění

Grafy

Graf č. 1: Počet pojišťoven v České republice

Graf č. 2: Počet pojišťoven podle druhu provozované činnosti

Graf č. 3: Počet tuzemských a zahraničních pojišťoven

Graf č. 4: Vývoj předepsaného pojistného

Graf č. 5: Procentní podíl životního pojištění na trhu z vybraných pojišťoven

Graf č. 6: Nákladovost PER (max. hodnota doby trvání 20 – 30 let)

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha: Přehled nákladovosti IŽP (dle PER)

Příloha: Přehled nákladovosti IŽP (dle PER)

Aktualizováno 5.2.2012 | verze 1.11 | Redakce Produktové listy .cz

**PRODUKTOVÉ
LISTY .cz**

Přehled nákladovosti IŽP (dle PER)

Dle metodiky PER (product expense ratio)

Nižší poplatky = nižší hodnota PER, vyšší poplatky = vyšší hodnota PER

**Nově AXA
Kumulativ Life**

Ukazatel nákladovosti PER (maximální hodnota pro doby trvání 20 až 30 let)

